

Uiergezondheid

Preventief werken voor biologische veehouders halszaak

In de biologische melkveehouderij zijn minder mogelijkheden om zieke koeien te behandelen. Een goede uiergezondheid moet in de eerste plaats bereikt worden door preventief werken.

Hoe gaan biologische melkveehouders om met uiergezondheid? Om dat te onderzoeken heeft het Praktijkonderzoek in de herfst van 2003 op biologische melkveebedrijven een enquête gehouden. Zowel preventieve maatregelen als behandeling van koeien met uierontsteking kwamen aan de orde. De melkproductieregistratie van de afgelopen drie jaar is verwerkt en van de hoogcelgetalkoeien zijn kwartiermonsters onderzocht op celgetal en soort kiem. De gegevens zijn gecombineerd met die van de bedrijven in het project Bioveem. In figuur 1 is het gemiddelde percentage hoogcelgetalkoeien op de bedrijven weergegeven bij een indeling naar type stal. De maat voor een hoogcelgetal is voor vaarzen een celgetal boven 150.000, voor

oudere koeien boven 250.000 cellen per ml melk.

Hoogcelgetalkoeien

Bij een goede uiergezondheid is het aantal koeien met een hoog celgetal op één bedrijf niet meer dan 15 procent. Uit figuur 1 blijkt dat er bij alle staltypen bedrijven zijn die aan de norm voldoen, maar dat het op de grupstal en de potstal moeilijker is de norm te halen dan in de ligboxenstal. Een groot aantal bedrijven haalt die norm niet, net als veel gangbare bedrijven overigens. In alle drie de staltypen is de variatie groot, ook in managementmaatregelen ter preventie en in behandelingen. Gemiddeld 20 tot 25 procent van de koeien krijgt klinische mastitis.

In de monsters met een bacterie, bijna vijftig procent van

het totaal, komen vooral omgevingskiemen voor: bijna de helft is *Staphylococcus aureus* (STC), twintig procent is besmet met *Streptococcus uberis* (SUB) en acht procent met *Streptococcus dysgalactiae* (SDY). *Staphylococcus aureus* (SAU) komt wat meer voor in de ligboxenstal, SUB meer op de grupstal en *Bacillus* (BAC) meer op grupstal en potstal.

Preventie

Omdat behandelingen door de biologische regels of door idealisme van de veehouder beperkt zijn, moeten verbeteringen in de eerste plaats gevonden worden in preventieve maatregelen. Frisse en droge huisvesting en voeren op de norm, ook met mineralen en spoorelementen, staan daarbij voorop. Hoe hoger de weerstand van de koe, hoe beter. Uit de enquête kwam naar voren dat er nog onvoldoende aandacht is voor het verslepen van besmettingen van de ene koe naar de andere. Gemakkelijk uit te voeren maatregelen ter verbetering van bijvoorbeeld hygiëne in de melkstal, zijn nog niet op alle bedrijven afdoende. Maatregelen om te voorkomen dat koeien gaan liggen voordat het slotgat na het melken weer gesloten is, worden op de potstallen vaak wel toegepast, op de grupstal is dat nauwelijks uitvoerbaar. Daar is het als laatste melken van besmette koeien gemakkelijker uitvoerbaar en wordt dat dus ook meer gedaan dan in de ligboxenstal en potstal. Het doorspoelen van het melkstel met heet water na een mastitiskoe wordt al op meer dan de helft van de bedrijven toegepast.

Medicijngebruik

Vragen?

Gidi Smolders

Voor vragen over dit artikel kunt u aanstaande maandag tussen 12.00 en 13.00 uur telefonisch contact opnemen met de auteur(s) door te bellen naar: 0320-293211.

Op één derde van de bedrijven worden koeien zonder gebruik van medicijnen drooggezet. De andere bedrijven passen selectief gebruik van antibiotica toe bij droogzetten. Ook bij de behandeling van mastitis wordt op veel bedrijven in eerste instantie niet met antibiotica gewerkt. Pas als uitmelken en masseren met uiermint niet werken, wordt antibiotica gebruikt. Het gebruik van alternatieve behandelingen als homeopathie en kruidentherapie hebben volgens de regelgeving de voorkeur.

De kennis over de keuze en toepassing van middelen is bij veehouders nog beperkt. Een derde van de bedrijven gebruikt nauwelijks of geen antibiotica: een deel van de veehouders kan daarbij een goede uiergezondheid behouden.

Ing. G. Smolders,
onderzoeker Praktijkonderzoek,
ASG

Figuur 1 – Percentage hoogcelgetalkoeien op biologische bedrijven per staltype in 2003. Elke stip is één bedrijf

